



AANVULLEND HUISMUS- EN VLEERMUIS-  
ONDERZOEK

KOLKSTRAAT 27

TE NIJKERK



**Ecologie**



# Rapportage aanvullend huismus- en vleermuis- onderzoek

## Kolkstraat 27 te Nijkerk

<b>Opdrachtgever</b>	Gemeente Nijkerk Kolkstraat 27 3860 BA Nijkerk
<b>Rapportnummer</b>	12293.001
<b>Versienummer</b>	D1
<b>Status</b>	Eindrapportage
<b>Datum</b>	29 september 2020
<b>Vestiging</b>	Overijssel Wilhelm Röntgenstraat 7a 8013 NE Zwolle 088 - 5001600 zwolle@econsultancy.nl
<b>Opsteller</b>	[REDACTED], MSc
<b>Paraaf</b>	[REDACTED]
<b>Kwaliteitscontrole</b>	[REDACTED], BSc
<b>Paraaf</b>	[REDACTED]



### *Kwaliteitszorg*

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

### *Betrouwbaarheid*

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

## INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING .....	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING .....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving .....	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie .....	3
	2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen .....	3
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	4
4	ONDERZOEKSMETHODIEK .....	5
	4.1 Huismus.....	5
	4.2 Vleermuizen.....	5
5	ONDERZOEKSRESULTATEN .....	8
	5.1 Huismus.....	8
	5.2 Vleermuizen.....	8
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING .....	10
	6.1 Huismus.....	10
	6.2 Vleermuizen.....	10
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN .....	11

## 1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de Gemeente Nijkerk opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend huismus- en vleermuisonderzoek aan de Kolkstraat 27 te Nijkerk.

Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

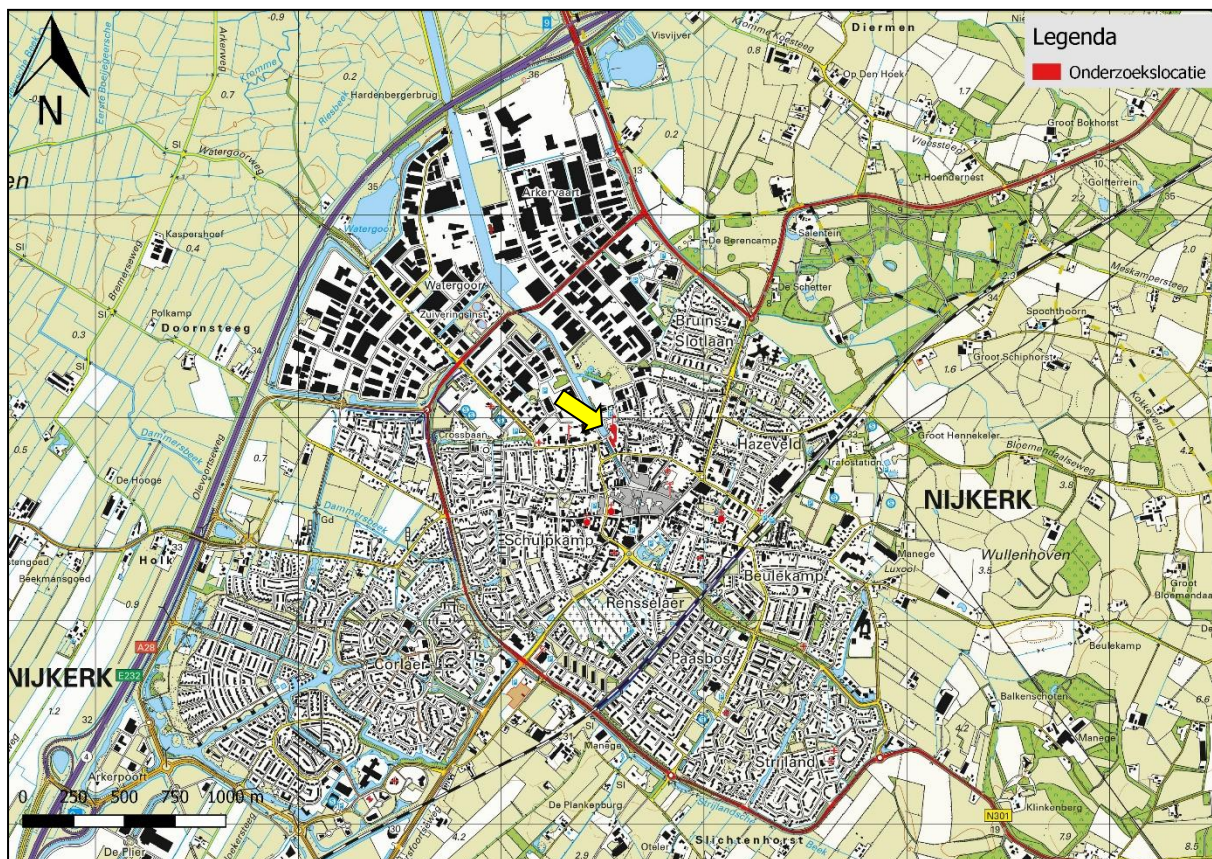
Naar aanleiding van de resultaten van het oriënterend onderzoek naar beschermde flora en fauna dat Blom Ecologie B.V. in 2017 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport BE/2017/193/r). Op basis van de resultaten van dit onderzoek bleek een nader onderzoek noodzakelijk. Om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming was er ten aanzien van huismussen en hun nestplaatsen en vleermuizen en hun verblijfplaatsen meer informatie benodigd.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

## 2 GEBIEDSBESCHRIJVING

### 2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (2.715 m<sup>2</sup>) ligt aan de Kolkstraat 27, binnen de kern van Nijkerk. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 161.565, Y = 470.910. Figuur 1 en 2 geven de ligging van de onderzoekslocatie.



Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie.



**Figuur 2.** Luchtfoto ligging onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft het monumentale deel van het gemeente-/stadhuis (westelijk deel) en een later aangebouwd deel (noord, oost en zuid deel). De gebouwen zijn door de gemeente Nijkerk in gebruik als stadhuis. De directe omgeving van de onderzoekslocatie bestaat in alle windrichtingen uit stedelijk gebied. Ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich de Arkervaart en een grote tuin, behorend bij Nijverheidstraat 6 en onderdeel van fase 2 van het plan. Circa 1,7 km ten westen van de onderzoekslocatie bevindt zich de Rijksweg A28.

## **2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie**

De initiatiefnemer is voornemens het bestemmingsplan van de onderzoekslocatie (deels) te wijzigen naar “wonen”, waarbij er een menging komt tussen bedrijvigheid, stedelijke functies en wonen. De onderzoekslocatie wordt ontwikkeld in fase 1 van een groter plan, bestaande uit in totaal 2 fasen.

## **2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen**

Ten behoeve van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling wordt het later aangebouwde deel van het gemeentehuis gesloopt en gesaneerd. Daarnaast wordt de terreininrichting rond het gemeentehuis verwijderd. Hiervoor worden kap- en graafwerkzaamheden uitgevoerd.

### 3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit het door Blom Ecologie B.V. uitgevoerde oriënterend onderzoek blijkt dat in het monumentale deel van het gemeentehuis nestplaatsen van de huismus niet op voorhand uit te sluiten zijn. Tijdens het veldbezoek zijn hier meerdere huismussen waargenomen. Blom Ecologie B.V. acht het later aangebouwde deel van het gemeentehuis ongeschikt als nestplaats voor de huismus. Bij sanering of sloop van de betreffende gebouwen gaan de nestplaatsen van huismussen mogelijk verloren. Op basis van een aanvullend huismusonderzoek kan worden bepaald of overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de ingrepen aan de orde is.

In het monumentale gemeentehuis zijn tevens vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het later aangebouwde deel is volgens Blom Ecologie B.V. onwaarschijnlijk. Echter, dit is niet op voorhand uit te sluiten. Onder andere de zonweringen vormen geschikte zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen. Bij sanering of sloop van de betreffende gebouwen gaan de vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen mogelijk verloren. Op basis van een aanvullend vleermuisonderzoek kan worden bepaald of overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de ingrepen aan de orde is.

Ten aanzien van overige soorten dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen, voortplantingsperiode en/of gevoelige winterperiode. Te allen tijde dient er rekening gehouden te worden met de zorgplicht. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijk gedaan wordt om negatieve gevolgen voor soorten voorkomen worden. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, worden deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

## 4 ONDERZOEKSMETHODIEK

### 4.1 Huismus

Voor het onderzoek naar de huismus zijn tussen 1 april en 15 mei twee veldbezoeken van elk 1 uur uitgevoerd. De veldbezoeken naar huismussen hebben met name betrekking op het monumentale gemeentehuis en worden uitgevoerd door één waarnemer. Tijdens de veldbezoeken is gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen met name in het voorjaar ('s ochtends) vaak vanaf de dakranden/-goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes wordt aangenomen dat zich onder het betreffende dak één of meerdere nesten bevinden. Tevens is gedurende de rondes in de ochtend gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen of andere nestlocaties verdwenen. Behalve de onderzoekslocatie, is ook de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid of geschiktheid van de bebouwing voor huismus.

De onderzoeksopzet is conform hetgeen is voorgeschreven in het kennisdocument voor de huismus (BIJ12, versie juni 2017).

### 4.2 Vleermuizen

Voor het onderzoek naar vleermuizen zijn in de periode half april 2020 tot oktober 2020 in totaal vijf rondes (acht veldbezoeken) uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avond- en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus. De onderzoeksinspanning was gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijf/baltsplaats voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat vleermuizen iedere (verblijfs)functie slechts een beperkte periode van het jaar gebruiken was onderzoek naar alle op de onderzoekslocatie mogelijke functies noodzakelijk. Iedere (verblijfs)functie afzonderlijk geniet een jaarronde bescherming.

Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie. Gezien de grootte van de onderzoekslocatie is deze voor wat betreft de veldbezoeken in het teken van kraam- en zomerverblijfplaatsen opgedeeld in 3 deellocales (zie figuur 3). Voor elke deellocale zijn drie veldbezoeken in het teken van zomer- en kraamverblijfplaatsen uitgevoerd. In totaal zijn er vijf rondes (acht veldbezoeken) uitgevoerd in het teken van kraam- en zomerverblijfplaatsen. In totaal zijn er twee veldbezoeken uitgevoerd in het teken van paarverblijfplaatsen/baltsplaatsen. Deze veldbezoeken zijn uitgevoerd met één waarnemer, waarbij de gehele onderzoekslocatie is onderzocht.

De veldbezoeken naar vleermuizen hebben betrekking op zowel het monumentale als het later aangebouwde deel van het gemeentehuis. Verwacht wordt dat met vijf rondes (acht veldbezoeken) omtrent deze soortgroep voldoende zekerheid is verkregen over de functie van de onderzoekslocatie.





**Figuur 3.** De onderzoekslocatie onderverdeeld in 3 deellocaties (1 groen; 2 rood; 3 blauw).

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

**Tabel I.** Onderzoeksinspanning per soortgroep.

		-	april	mei	juni	juli	augustus	september	-
huismus	tijdstip	-	2 x ochtend		-				
	datum		1* en 22 april*						
	functie		territorium						
vleermuizen	tijdstip	-	2 x ochtend				-		
	datum		17 juli** en 24 juli*						
	functie		zomerverblijf						
	tijdstip	-	4 x avond		-				
	datum		25 mei**, 26 mei*, 25 juni** en 26 juni*						
	functie		kraam-/zomerverblijf						
	tijdstip	-	-				2 x avond		-
	datum						21 augustus* en 10 september*		
	functie						paarverblijf/baltpplaats		

\* het veldwerk wordt door één waarnemer uitgevoerd.

\*\* het veldwerk wordt door twee waarnemers uitgevoerd.

Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van professionele batdetectors met opnamemogelijkheid (Pettersson D240x). Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn. Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitend kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen over het algemeen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 11 °C. De windsnelheid lag tijdens alle bezoeken beneden de 3 Bft. en er was geen sprake van neerslag, anders dan een lichte motregen. Ondanks de lichte motregen was er vleermuisactiviteit. De motregen had klaarblijkelijk geen effect op de vleermuizen.

**Tabel II.** Omstandigheden gedurende veldbezoeken vleermuizen.

Datum	Tijd	Temperatuur	Weersomstandigheden
25 mei	21:37u - 23:41u	16 °C	Droog, windkracht 2 NO
26 mei	21:40u - 23:44u	17 °C	Droog, windkracht 2 NNW
25 juni	22:00u - 00:05u	26 °C	Droog, windkracht 3 O
26 juni	22:00u - 00:05u	23 °C	Lichte motregen, windkracht 3 ZW
17 juli	03:35u - 05:40u	15 °C	Droog, windkracht 1 W
24 juli	03:42u - 05:50u	17 °C	Droog, windkracht 2-3 WZW
21 augustus	22:00u – 00:00u	11 °C	Droog, windkracht 3 WZW
10 september	21:00u – 23:03u	13 °C	Droog, Windkracht 0 ZZW

## 5 ONDERZOEKSRISULTATEN

### 5.1 Huismus

Tijdens het eerste veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Het monumentale en later aangebouwde deel van het gemeentehuis zijn daarnaast onderzocht op de (indicaties van) aanwezigheid van nesten, zoals veelvuldige poepresten of los nestmateriaal, op het dak, achter regenpijpen of andere potentieel geschikte nestlocaties. Ook huismusnesten of indicaties daarvan zijn niet aangetroffen gedurende het eerste veldbezoek. In de omgeving waren enkele huismussen te horen. Deze huismussen zaten in de struiken bij ABZ Diervoeding, circa 85 m ten noordwesten van het monumentale pand aan de andere zijde van de Arkervaart.

Tijdens het tweede veldbezoek zijn opnieuw geen huismussen waargenomen binnen de onderzoekslocatie. Ditmaal zijn ook in de omgeving geen huismussen waargenomen of gehoord. De gebouwen binnen de onderzoekslocatie zijn daarnaast onderzocht op de (indicaties van) aanwezigheid van nesten en potentieel geschikte nestlocaties. Tijdens het tweede veldbezoek zijn geen huismusnesten of indicaties daarvan aangetroffen.

De onderzoekslocatie en omgeving vormen geschikt habitat voor de huismus, maar worden niet door de huismus gebruikt. De aanwezigheid van een nest is op basis van de gedane onderzoeksinspanning uitgesloten. Tevens maakt de onderzoekslocatie geen onderdeel uit van de functionele leefomgeving van eventuele individuen in de wijdere omtrek. De onderzoekslocatie maakt geen onderdeel uit van de aanwezige huismussen rond de gebouwen van ABZ Diervoeding.

### 5.2 Vleermuizen

#### *Deellocatie 1*

Gedurende geen van de veldbezoeken zijn er in- of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn daarmee uitgesloten.

Tijdens het vierde en vijfde veldbezoek is er aan de oostzijde (langs de fietsenstalling en richting de parkeerplaats) van het gebouw één baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen.

Tijdens alle veldbezoeken zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. De aantallen varieerden van twee tot vier gewone dwergvleermuizen en één laatvlieger.

#### *Deellocatie 2*

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn er in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen. Ook zijn er geen baltsende vleermuizen waargenomen. Verblijfplaatsen of baltslocaties van vleermuizen zijn daarmee uitgesloten.

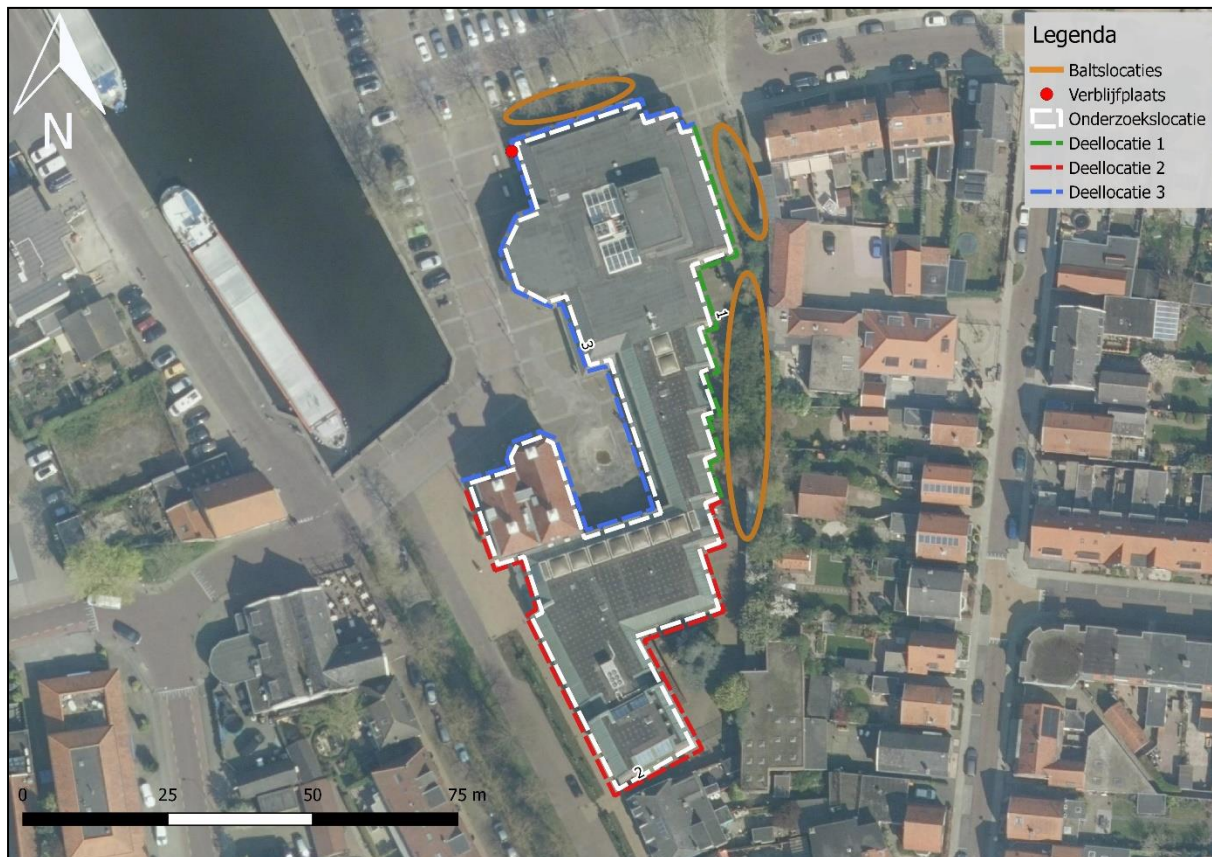
Gedurende de eerste vier veldbezoeken zijn er één tot vier foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Tijdens het vijfde veldbezoek zijn er geen vleermuizen gezien of gehoord.

#### *Deellocatie 3*

Tijdens het derde veldbezoek is er een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen. Dit individu vloog in aan de noordwesthoek van de nieuwbouw, onder de vensterbank van het tweede raam (gezien vanaf het noorden; zie figuur 3). Gedurende de overige veldbezoeken zijn er geen in- of uitvliegende vleermuizen aangetroffen.

Gedurende het vierde en vijfde veldbezoek is er één baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Deze is gehoord langs de oostzijde van deellocatie 3 en rond de hoofdingang, op de hoek met de noordzijde van het gebouw, en eenmaal rond de straat langs het water/de personeelsingang (zie figuur 4).

Gedurende alle veldbezoeken zijn er foeragerende vleermuizen waargenomen. De aantallen varieerden van één tot vier foeragerende gewone dwergvleermuizen.



**Figuur 4.** Verspreiding van vleermuissoorten op basis van inventarisatie in het seizoen 2020 (deellocaties: 1 groen; 2 rood; 3 blauw).

## 6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

### 6.1 Huismus

De huismus valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de nesten mogen niet worden weggenomen.

Wegens de afwezigheid van huismusnesten zijn bij de voorgenomen sloopwerkzaamheden van de bebouwing geen maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden of verstoring te voorkomen. Overtreding van artikel 3.1 lid 2, lid 4 en lid 5 van de Wet natuurbescherming is uitgesloten en een ontheffing is niet benodigd.

Indien tijdens de werkzaamheden onverhoopt een nest wordt aangetroffen dienen de werkzaamheden gestaakt te worden tot de jongen het nest op eigen kracht verlaten hebben. Vanwege de jaarrond beschermde status van een huismusnest dient er contact opgenomen te worden met de ecologisch adviseur van Econsultancy.

### 6.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten vallen onder het beschermingsregime van de Habitatrictlijn en de conventie van Bonn, in de Wet natuurbescherming ondergebracht in artikel 3.5. De verboden handelingen die van toepassing zijn op de vleermuizen betreffen het opzettelijk verstoren, doden of vangen van de dieren en het beschadigen of vernielen van de rust- en voortplantingsplaatsen.

Bij de sloop van de bebouwing is het niet te voorkomen dat wegnemen, vernielen of beschadigen optreedt, waardoor artikel 3.5 lid 4 wordt overtreden. Overtreding van de Wet natuurbescherming is niet te voorkomen en een ontheffing is noodzakelijk.

Artikel 3.5 lid 2 betreft het opzettelijk verstoren van dieren. Bij het wegjagen van een vleermuis, als gevolg van de sloop is sprake van voorwaardelijke opzet en is het artikel van kracht, echter heeft het verjagen niet tot doel om de staat van instandhouding negatief te beïnvloeden, maar juist om doden en verwonden te voorkomen. Er zullen echter handelingen verricht moeten worden die specifiek bedoeld zijn om dieren te verstoren. Juridisch gezien is er sprake van overtreding van het verbodsartikel, zodat een ontheffing noodzakelijk is.

## 7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van gemeente Nijkerk een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Kolkstraat 27 te Nijkerk. Het aanvullend onderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling van de onderzoekslocatie.

### *Voorgenomen ingreep*

De initiatiefnemer is voornemens het bestemmingsplan van de onderzoekslocatie (deels) te wijzigen naar “wonen”, waarbij er een menging komt tussen bedrijvigheid, stedelijke functies en wonen. Ten behoeve van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling wordt het later aangebouwde deel van het gemeentehuis gesloopt en gesaneerd. Daarnaast wordt de terreininrichting rond het gemeentehuis verwijderd. Hiervoor worden kap- en graafwerkzaamheden uitgevoerd.

### *Functie onderzoekslocatie voor huismussen*

Binnen de onderzoekslocatie zijn geen huismussen waargenomen, huismusnesten of indicaties daarvan aangetroffen. De onderzoekslocatie en omgeving vormen geschikt habitat voor de huismus maar worden niet door de huismus gebruikt.

### *Functie onderzoekslocatie voor vleermuizen*

Uit het aanvullend ecologisch onderzoek is gebleken dat de bebouwing in gebruik is door vleermuizen. Overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van de voorgenomen sloop en herontwikkeling is niet te voorkomen. Het betreft de vernietiging van één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Deze zomerverblijfplaats wordt mogelijk tevens als paarverblijfplaats gebruikt. Maatregelen dienen genomen te worden om negatieve effecten te voorkomen en de functionaliteit van de verblijfplaatsen te garanderen.

Deze maatregelen bestaan uit het realiseren van tijdelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenningsperiode. Het uitvoeren van versturende werkzaamheden zal moeten plaatsvinden buiten de meest kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis. Na de werkzaamheden worden in de nieuwe situatie permanente voorzieningen aangeboden. Voor aanvang van de werkzaamheden dient het gebouw ongeschikt gemaakt te worden en moet een ontheffing van de Wet natuurbescherming zijn verleend.

Mitigerende maatregelen dienen voldoende onderbouwd te worden middels een ecologisch activiteitenplan om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te kunnen verkrijgen. In het ecologisch activiteitenplan staan maatregelen zodat de daadwerkelijke functie die het gebied heeft voor de aangetroffen soorten met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid behouden wordt. Daarnaast wordt onder andere de huidige staat van instandhouding van de soort beoordeeld.

### *Conclusie*

De voorgenomen plannen leiden tot het verlies van de vleermuisverblijfplaats. Zonder het nemen van maatregelen leiden de voorgenomen plannen tot een overtreding van art. 3.5 van de Wet natuurbescherming. Voor het tijdelijk verlies en om overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen, zijn maatregelen nodig om de functionaliteit voor de soort te behouden. Omdat de verblijfplaatsen het hele jaar gebruikt worden is er een ontheffing van art. 3.5 lid 2 en lid 4 benodigd.

Econsultancy

Zwolle, 29 september 2020

## Verklarende woordenlijst

### Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

### Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

### Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

### Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

### Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

### Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

### Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

### Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

### Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

### Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

### Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

### Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

### Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

### **Ontheffing**

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

### **Paarverblijfplaats**

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

### **Populatie**

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

### **Rode Lijst**

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

### **Significant negatief effect**

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

### **Vaste rust- of verblijfplaats**

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

### **Vliegroute**

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

### **Winterverblijfplaats**

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

### **Zomerverblijfplaats**

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.



